

PM 2007:163 RI (Dnr 329-1815/2002)

Den starkes ödmjukhet

Skrivelse av Paul Lappalainen m.fl. (mp)

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Skrivelsen av Paul Lappalainen m.fl. (mp) anses besvarad med vad föredragande borgarrådet anfört.

Föredragande borgarrådet Kristina Axén Olin anför följande.

Ärendet

Paul Lappalainen m.fl. (mp) har lämnat in en skrivelse till kommunstyrelsen den 29 maj 2002 i vilken föreslås att kommunstyrelsen ska överväga att staden, även när den vunnit en rättstvist, bör kunna efterskänka kraven eller ingå förlikning.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret konstaterar att kommunallagen inte medger efterskänkande av rättegångskostnader. Det vore också förenat med betydande svårigheter att finna rättssäkra kriterier för ett sådant förfarande.

Förslagsställarna berör i skrivelsen det amerikanska systemet. Stadsledningskontoret anser att det kan finnas både fördelar och nackdelar med ett sådant system, men framhåller att frågan knappast hör hemma på den kommunala nivån.

Mina synpunkter

Jag kan sympatisera med skribenternas utgångspunkter. Det kan finnas situationer där ett ödmjukt förhållningssätt från en starkare part i en rättstvist kan vara både klokt och klädsamt.

Skribenternas förslag är emellertid inte förenligt med svensk rätts grundläggande intentioner. Lagstiftaren har avsiktligt, och på goda grunder, utformat rättssystemet på ett sätt som är ägnat att motverka inledandet av utsiktslösa processer. Skribenternas förslag om efterskänkande av krav från stadens sida skulle inte bara strida mot kommunallagen utan skulle även riskera att undergräva denna princip.

Svensk förvaltningsrätt tillförsäkrar samtliga medborgare rätten att inleda rättsliga processer för att få offentliga beslut överprövade. Det är en viktig hörnsten i svensk rättstradition som vi bör värna om. Det kräver dock omdömesgilla avvägningar gentemot rättssäkerhet och god juridisk sed, liksom intresset att förvalta stockholmarnas skattemedel på ett ansvarsfullt sätt. För övrigt är detta, som stadsledningskontoret påpekar, en fråga som faller utanför den kommunala kompetensen.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Skrivelsen av Paul Lappalainen m.fl. (mp) anses besvarad med vad föredragande borgarrådet anfört.

Stockholm den 10 oktober 2007

KRISTINA AXÉN OLIN

Bilaga

Skrivelse av Paul Lappalainen m.fl. (mp) om den starkes ödmjukhet

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. bifalla skrivelsen
2. därutöver anföra följande:

Det finns exempel på att eftergifter i skadeståndskraven har skett i tidigare rättegångar. Dessa exempel gäller dock oftast när starka parter förlorar, till exempel trafikföretag. När enskilda människor förlorar verkar det vara svårare att bryta principen. Att som enligt skrivelsen *överväga* att efterskänka krav eller förlikas efter att ha vunnit en rättstvist bör inte vara omöjligt att ha som princip.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Paul Lappalainen m.fl. (mp) har den 29 maj 2002 lämnat en skrivelse till kommunstyrelsen. I skrivelsen föreslås att kommunstyrelsen bör besluta att staden, även när den vunnit en rättstvist, bör överväga att efterskänka kraven eller förlikas.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret. Inom stadsledningskontoret har ärendet beretts av finansavdelningen i samråd med juridiska avdelningen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 juli 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Det enskilda rättsfall som förslagsställarna tar upp har handlagts av AB Svenska Bostäder och bör självfallet inte kommenteras i detta sammanhang.

Stadsledningskontoret konstaterar att kommunallagen inte medger efterskänkande av rättegångskostnader. Det vore också förenat med betydande svårigheter att finna rättsäkra kriterier för ett sådant förfarande.

I det svenska rättssystemet tar man en avsevärd risk när man inleder en skadeståndstalan i domstol. När det gäller de egna ombudskostnaderna finns vissa möjligheter att få dessa täckta genom s.k. allmän rättshjälp. Däremot måste man i normalfallet betala motpartens kostnader om målet tappas. Och det är givetvis lagstiftarens avsikt att detta sakernas tillstånd skall ha en avhållande effekt på processlystnaden i landet. Dessutom finns möjligheten att få kostnaderna helt eller delvis täckta genom rättsskyddsförsäkring.

Staten har lagt ett ansvar på advokaterna i det att de måste avråda sina klienter från att inleda ”hopplösa” processer. Vägledande regler om god advokatsed, 23 § säger:

”Juridiska råd skall vara grundade på erforderlig undersökning om gällande rätt. Uppdrag skall utföras med omsorg, noggrannhet och tillbörlig skyndsamhet samt med beaktande av att klienten eller – för det fall att allmän rättshjälp eller rättsskydd föreligger – det allmänna eller försäkringsbolaget inte åsamkas onödiga kostnader.”

Eftersom förslagsställarna berör det amerikanska systemet kan det framhållas att man i USA ser helt annorlunda på saken. Man har två principer som tillsammans gör att processandet inte innebär några ekonomiska risker för kändanden:

- a. Contingent fee
Arvodet beräknas i procent (mellan 20 - 50 %) av vad som genom dom eller förlikning utverkas för klienten. Ingen kostnad om målet tappas.
- b. American rule
Den vinnande parten kan normalt inte kräva den tappande motparten på ersättning för sina advokatkostnader (inte ens i brottmål).

Stadsledningskontoret anser att det kan finnas både fördelar och även nackdelar med ett sådant system. Frågan hör knappast hemma på den kommunala nivån utan initiativ till förändringar bör väckas på statlig nivå.

Det bör därutöver framhållas att staden efter prövning från fall till fall inte står principiellt främmande för förlikningsförfaranden både före och under rättegång.